

Könyvfesztivál, könyvhét

KÖNNYEK NÉLKÜL KÖNYVEKRŐL...

Egymást érik az ünnepek. A könyvkiadás hagyományos találkozója a Budapesti Kulturális Központban és ismét Ünnepi Könyvhét ország-szerte.

A magyarok még mindig sokkal többet olvasnak, mint az európai átlag. Ez biztató. Ezzel csak erősíthetjük az Uniót.

Ha a televíziók heves visszhangot kiváltó sorozataira gondolunk, amelyek oly népszerűek mostanában (bár ismerőseink mindegyike állítja magáról, ő aztán meg nem néz ilyen szemetet), mégis bizonytalankodunk egy kicsit. Ám szívesen hiszünk a felmérésnek: olvasó nép vagyunk.

A kongresszusi központ néhány év alatt valóban nagy sikert ért el. A könyvek fesztiválja amolyan frankfurti könyvvásár kicsiben. Most törlesztettünk is: az idei évben Németország volt a díszvendég. Kulturdiplomácia? Az is. Günter Grass és a német könyv valóban figyelemre méltó és nivós programokkal várta a látogatókat.

Csak a hely volt szűkös. Hajlamos lennék azt hinni, az efféle tömegrendezvényektől való fóbiám az oka, de a könyvfesztivált már tavaly is zsúfoltnak éreztem. Tudjuk, régen ponyván árulták a könyveket (nemcsak a ponyvát)... Itt folyosón, lépcsőfordulóban, ruhatár pultjain és – talán szerencsésebbek

is lettek volna, ha jobb az idő – az utcán a park vadgesztenyefái alatt álltak a standok.

Nem tudnék hirtelen jobb helyszínt ajánlani. A vásárváros túl-méretezett a magyar könyvfesztiválnak. Egy utazás kiállításnak, Agromasexpónak, Construmának vagy építőanyagbörzének jó, de a könyveknek aligha. Nincs megfelelő hangulata. Pedig jó lenne egy nagyobb fesztiválra gondolni.

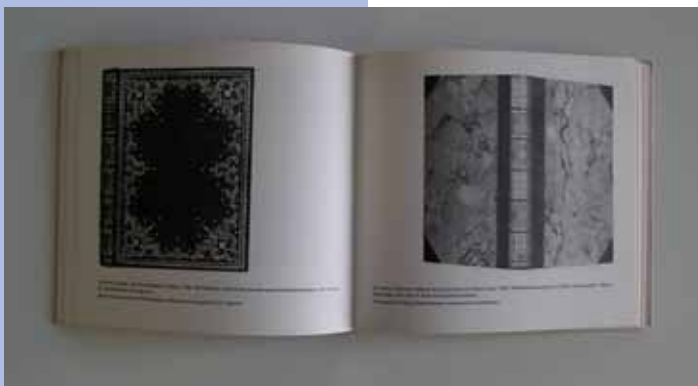
A látogatók vékony csapásokon közlekedhetnek, és ha valaki megáll egy számúra érdekes kötet előtt, a többi mögötte lépdelő vendég is kötelező olvasmányt választ.

10, 15 vagy 20 százalék. Maximum ennyi, amivel olcsóbban kínálnak egy könyvet. És akad vevő is – bőven? Nem tudom milyen bevételt könyvelhettek el a kiadók. Vajon a közvetlen értékesítéssel húsz százalék plusz haszonra tesznek szert mégis: merthogy az üzletből a könyvterjesztőket kiiktatják?

A könyvek ára pedig akár a benzin, na nem egészen, de elég európai.

Apropó, ha már Németország a díszvendég: Frankfurtban 30 és 50 százalék közötti a kedvezmény az utolsó napon...

Nagyon a pénz körül forog a világ, s úgy látom magam is. Beszéljünk inkább a szépségről. A Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése szerény polcokon kínálta közön-

ségszavazásra az elmúlt év benevezett köteteit.

A szépkönyvverseney is lezajlott hát. A teljes lista mostanra válik nyilvánossá. Kik kaphatnak az idén elismerést?

Minden esztendőben találkozhatunk figyelemre méltó könyvekkel, amelyek nem szerepeltek a versenyen. Vagy mert nem tagok a kiadóik, vagy mert oly csúnyák a könyvek (bár ez nem igazán figyelemre méltó). És amelyik díjat nyert, az valóban szép könyv? Könnyű a pálya széléről kérdezősködni... Tudom jól, zsüornak lenni sem hálás feladat. Főként, ha hittel és a könyv iránti szeretettel próbálunk dönteni. Vannak-e kritériumai a szép könyvnek? Mitől szép a szép könyv? Többször megpróbáltam már erre válaszolni – részben magamnak.

De ne moralizáljunk, vissza a fesztiválra! Bevallom, engem itt leginkább a díszvendég érdekelt. Magyar könyvet a pesti könyvesboltban is láthatok, de itt megnézhettem a német szép könyveket is!

Nem csalódtam. A nézőtér arénájában, középen, igazán tágas helyen sorakoztak a vendégek installációi. Az első sorban épp a szép könyvek, már amelyeket a német szakmai zsűri annak talált. Irígylésre méltó kínálat. A mesekönyvektől a szakkönyvekig, az irodalmi művektől a fotóalbumokig, az érzékeny illusztrációktól a modern tipográfiáig. Vonakodás nélkül sétáltam a csapdába. Leültem és ölbe vettem az elsőt...

A legvonzóbb: régi ismerősöm a Hermann Schmidt Verlag. Tipográfiai-grafikaiköteteik itt is megtalálhatók. A legpontosabb, amit mondhatok róluk: Elkötelezett profizmus. Most Output című időszakos folyóiratukat la-

A nyomtatott betű művészete című Officina képekönyv, alatta intím könyvecske: Ortutay Gyula gyűjtése, Buday György fametszeteivel és Haiman-Kner György tipográfiai elrendezésével (anyukájának szóló ajánlással, 1936 karácsonyán)

Tótfalusi Kis Miklós Halotti kártája, Haiman György a kész könyvben tett hibajegyzésével, és egy ajándék, amit Ágnes lányának szignált. Lent Szabó Lőrinc verseskönyve a szerző ajánlásával. Ezt a kötetet is Haiman György tervezte 1937-ben. Illusztrálta Molnár C. Pál

poznám át szívesen ismét. Ha a magyar grafika (értsd: nem a Magyar Grafika) vagy a tipográfia és, sőt a Művészeti Alap (azaz MAOE) szakmai újságjait keresem – no csak úgy képletesen, kvázi, hát nem tudom... maradnék inkább az Outputnál. Kulturális jamboree minden évben, rangos vendégek, előadások, sátrakban könyvek garmada. Fieszta. Örülünk a könyvnek. Az egész olyan modern! A könyvek egy része már CD-melléklettel pompázik, s van ami eleve digitális. A könyv üzlet. A szép könyv talán nem mindig az.

Tegyünk befejezésül egy kis kirándulást. Nem is képletesen: Haiman György most lenne kilencven éves. Ebből az alkalmából részben a család (amely részben Kner is) Gyomán emlékkiállítást rendezte a Múzeumban. Elég, ha csak múzeumot írok, hisz e lap olvasói nyilván tudják mire gondolok. Ott a fényesre tisztogatott régi Krause-vágógép és a vitrinekbe illesztett melegbarna fabetűk között, a Kner Nyomda dolgozóinak csoportképe előtt Haiman György munkáiból láthatunk egy válogatást: korrek-túrákat szigorú instrukciókkal, jellegzetes Kozma-körzetes, puhafedelű könyvecskét, széles körben elismerést szerzett Tótfalusi tanulmányt, saját fordítású és tervezésű Buchmendel-kötetet ifjúkorából, és Magyar Grafika-borítokat pár évtizeddel ezelőttről. Elment a Tanár úr, de még nagyon sok dolog rá emlékeztetett. Ott Gyomán inkább, mint a szép könyvek nagyvárosi forgatagában. Bemutatott példáinkkal kicsit a könyv varázsát és a személyes találkozás hangulatát próbáljuk felvillantani.

MACZÓ PÉTER